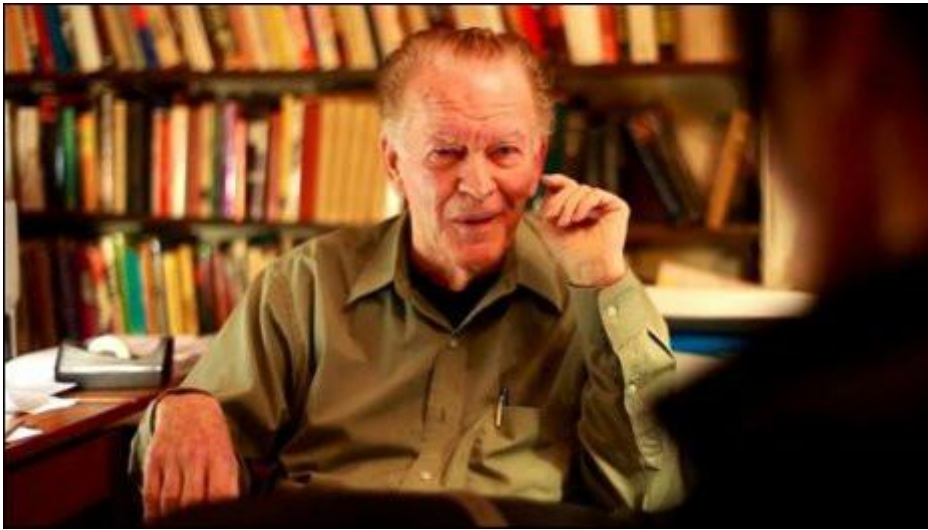

TỪ ĐỘC TÀI TỚI DÂN CHỦ

Ruaridh Arrow

Đạo diễn phim tài liệu "Gene Sharp - Cách khởi đầu cách mạng"

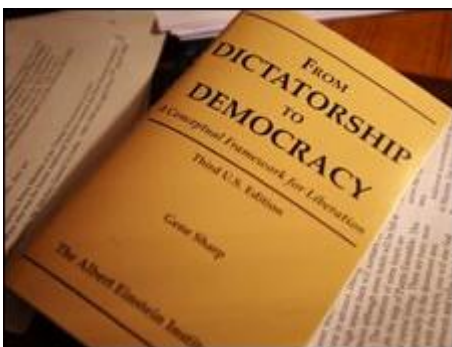

Trong một ngôi nhà cũ ở miền Đông Boston một người đàn ông cao tuổi, lưng còng xuống, chăm cùi chăm sóc những cây phong lan quý hiếm trong văn phòng tồi tàn của mình. Chú chó Sally giống Labrador của ông nằm trên sàn giữa đống giấy tờ tài liệu nghiên cứu đôi mắt nhìn theo khi ông đi qua.

Tiến sĩ Gene Sharp chính là người nay được công nhận là tác giả chiến lược đằng sau cuộc lật đổ chính phủ Ai Cập.

Ông Gene Sharp là chuyên gia hàng đầu thế giới về cách mạng bất bạo động. Tác phẩm của ông đã được dịch sang hơn 30 ngôn ngữ, và các cuốn sách của ông được bí mật chuyển qua biên giới trốn tránh cảnh sát mật ẩn ở khắp nơi trên thế giới.

Con đường dẫn tới cách mạng

- Phát triển một chiến lược để giành tự do và một tầm nhìn xã hội mà bạn muốn
- Vượt qua nỗi sợ hãi bằng những hành động kháng cự nhỏ bé
- Sử dụng màu sắc và biểu tượng để thể hiện tinh đoàn kết kháng chiến
- Học từ các ví dụ trong lịch sử về thành công của các phong trào bất bạo động
- Sử dụng "vũ khí" bất bạo động
- Xác định các trụ cột của chế độ độc tài và phát triển một chiến lược phá hoại từng trụ cột đó
- Dùng các hành vi đàn áp, tàn nhẫn của chế độ như một công cụ để tuyển mộ người tham gia phong trào của mình
- Cách ly hoặc loại bỏ khỏi phong trào những người sử dụng hoặc chủ trương bạo lực

Khi ông Slobodan Milosevic ở Serbia và ông Viktor Yanukovych ở Ukraine bị sụp đổ trong các cuộc cách mạng màu tràn qua Đông Âu, các phong trào dân chủ này đều bày tỏ lòng biết ơn trước đóng góp của ông Sharp, nhưng ông vẫn còn ít được biết đến với công chúng.

Bất chấp những thành công này và cả một đề cử giải Nobel Hòa bình vào năm 2009, ông vẫn phải đương đầu với những khó khăn về tài chính thường xuyên, và bị cáo buộc là người của một tổ chức mà thực chất là CIA đứng đằng sau. Viện

Albert Einstein đặt trụ sở ở tầng trệt nhà ông thực sự được vận hành bởi sức mạnh và nhân cách của Giám đốc điều hành rất trung thành của ông, Jamila Raqib.

Vào năm 2009 tôi bắt đầu quay một phim tài liệu theo dõi những ảnh hưởng mà tác phẩm của Gene Sharp đem lại. Tôi đã đi từ ngôi nhà trên tầng chót với những cây phong lan thanh bình của ông, qua bốn lục địa và cuối cùng tới Quảng Tahrir, nơi tôi ngủ cùng với những người biểu tình đã đọc tác phẩm của ông bằng đèn pin dưới bóng những chiếc xe tăng.

Gene Sharp không phải là Che Guevara, nhưng ông có thể có ảnh hưởng nhiều hơn bất cứ nhà lý luận chính trị nào khác cùng thế hệ mình.

Thông điệp chính của ông, đó là sức mạnh của chế độ độc tài xuất phát từ sự sẵn sàng vâng lời của những người mà họ chi phối - và rằng nếu người dân có thể phát triển những kỹ thuật để không cho chế độ có được sự đồng ý của mình thì chế độ đó sẽ sụp đổ.

Trong nhiều thập niên qua, người dân sống dưới các chế độ độc tài đã thực hiện một cuộc hành hương đến với Gene Sharp để được tư vấn. Bằng những viết lách của mình, ông đã giúp hàng triệu người trên thế giới giành được tự do mà không cần tới bạo lực. "Ngay khi bạn chọn chiến đấu dùng bạo lực tức là bạn đã lựa chọn chiến đấu chống lại vũ khí tốt nhất mà đối thủ của bạn có, mà bạn phải thông minh hơn thế chứ", ông quả quyết.

"Mọi người có thể hơi ngạc nhiên khi họ đến đây, tôi không nói cho họ biết phải làm gì. Họ phải học làm thế nào để cuộc đấu tranh bất bạo động có hiệu quả với họ vì thế họ phải tự làm điều đó."

Bốc lửa

Để làm điều đó, ông Gene Sharp cung cấp trong các cuốn sách của ông một danh sách 198 "vũ khí bất bạo động", từ việc sử dụng màu sắc và biểu tượng tới các đám tang giả và các cuộc tẩy chay.

Được thiết kế để trở thành công cụ tương đương với vũ khí quân sự, đây là những kỹ thuật được tập hợp từ một nghiên cứu có tính pháp y về phản kháng và thách thức đối với chế độ độc tài qua suốt bề dày lịch sử.

"Những vũ khí bất bạo động là rất quan trọng bởi vì chúng cung cấp cho người ta một sự thay thế", ông nói. "Nếu người dân không có những công cụ này, nếu họ không thể nhìn thấy rằng họ rất mạnh, thì mỗi lần như vậy họ sẽ lại quay về với bạo lực và chiến tranh."

Sau khi cuộc nổi dậy Màu Xanh ở Iran năm 2009 nhiều người trong số những người biểu tình đã bị cáo buộc tại các phiên xử họ đã sử dụng hơn 100 trong số 198 phương pháp của Sharp.

Cuộc đời bất bạo động

- Sinh tháng 1 năm 1928 tại Ohio
- Bị bỏ tù chín năm 1953-4 vì phản đối việc bắt nhập ngũ của thanh niên trong Chiến tranh Triều Tiên
- Albert Einstein viết lời tựa cho cuốn sách đầu tiên của ông - Gandhi Wields the Weapon of Moral Power: Three Case Histories, xuất bản vào năm 1960
- Luận văn tiến sĩ triết học tại Đại học Oxford D năm 1968 của ông, Chính trị của Đấu tranh bất bạo động, là cơ sở cho một cuốn sách với tiêu đề tương tự, được xuất bản năm 1973
- Giáo sư (nay là giáo sư danh dự) của Khoa Khoa học chính trị tại Đại học Massachusetts từ năm 1972, trong khi đồng thời giữ vị trí nghiên cứu tại Đại học Harvard
- Thành lập Viện Albert Einstein vào năm 1983, một tổ chức phi lợi nhuận thúc đẩy việc sử dụng bất bạo động trong xung đột trên thế giới

Tác phẩm được dịch và phân tán nhiều nhất của ông, cuốn Từ Độc Tài đến Dân Chủ, được viết cho phong trào dân chủ Miền Điện vào năm 1993, sau khi bà Aung San Suu Kyi bị cầm tù.

Bởi vì ông không có kiến thức chuyên môn về đất nước này ông đã viết một hướng dẫn lật đổ chế độ độc tài nói chung. Nhưng điểm yếu của Sharp đã trở thành sức mạnh của cuốn sách. Nó cho phép cuốn sách dễ dàng được dịch và áp dụng ở bất kỳ nước nào trên thế giới, vượt qua biên giới văn hóa và tôn giáo.

Cuốn sách bốc lửa theo cả nghĩa bóng và nghĩa đen.

Từ Miền Điện, người ta truyền miệng qua Thái Lan tới Indonesia, nơi nó được sử dụng chống lại các chế độ độc tài quân sự ở đó. Thành công của cuốn sách giúp làm sụp đổ chính quyền của ông Milosevic ở Serbia vào năm 2000 và đã đẩy nó vào sử dụng trên toàn Đông Âu, Nam Mỹ và Trung Đông.

Khi nó tới Nga, dịch vụ tình báo Nga đã càn quét nhà và các cửa hàng bán sách này bị đốt cháy rụi một cách bí ẩn.

Người Iran trở nên lo lắng đến mức họ phát một bộ phim hoạt hình tuyên truyền trên TV nhà nước – về ông Gene Sharp âm mưu lật đổ chính phủ Iran từ Nhà Trắng.

Tổng thống Hugo Chavez đã dùng bài phát biểu hàng tuần trên truyền hình của mình để cảnh báo đất nước ông rằng ông Sharp là một mối đe dọa đến an ninh quốc gia Venezuela.

Những bản sao bằng tiếng Ả Rập

Vào thời điểm tôi đến Quảng trường Tahrir, vào ngày 2 tháng Hai, nhiều người được đào tạo theo sách của Sharp đã bị giam giữ. Những người khác bị các cơ quan tình báo theo dõi chặt chẽ và các nhà báo đến thăm họ bị cảnh sát mật giam giữ nhiều giờ đồng hồ. Thiết bị quay của tôi đã bị tịch thu ngay khi tôi hạ cánh.

Khi tôi cuối cùng gặp được một trong những người tổ chức biểu tình ông đã từ chối quay phim ông nói về Sharp. Ông sợ rằng việc biết ở phạm vi rộng hơn những ảnh hưởng của Hoa Kỳ sẽ gây bất ổn cho phong trào, nhưng ông khẳng định rằng cuốn sách đã được phân phát rộng rãi bằng tiếng Ả Rập.

"Một trong những điểm chính mà chúng tôi sử dụng là ý tưởng của Sharp để xác định các trụ cột hỗ trợ cho một chế độ," ông nói. "Nếu chúng tôi có thể xây dựng mối quan hệ với quân đội, trụ cột lớn nhất của hỗ trợ ông Mubarak, để có được họ về phía chúng tôi, thì chúng tôi biết ông sẽ nhanh chóng đi tới hồi kết thúc."

Đêm đó khi tôi nằm ngủ tại một góc của Quảng trường Tahrir một số người biểu tình đã đến cho tôi xem các tin nhắn văn bản mà họ nói là từ quân đội, nói với họ rằng quân đội sẽ không nổ súng. "Chúng tôi biết họ và chúng tôi biết nay họ đang đứng về phía chúng tôi," họ nói.

Một trong những người biểu tình, Mahmoud, được trao các bản sao giấy tờ chuyển tay gồm danh sách 198 phương pháp nhưng ông không biết về nguồn gốc của những phương pháp này. Ông tự hào mô tả bao nhiêu biện pháp này đã được sử dụng ở Ai Cập, nhưng ông chưa bao giờ nghe nói về Gene Sharp.

Khi tôi chỉ ra rằng các loại vũ khí bất bạo động đó là tác phẩm của một học giả người Mỹ, ông phản đối mạnh mẽ. "Đây là một cuộc cách mạng Ai Cập", ông nói. "Chúng tôi đã không bị người Mỹ bảo phải làm gì."

Và tất nhiên đó là chính là những gì Sharp mong muốn.

Phim tài liệu của Ruaridh Arrow "Gene Sharp: How to Start a Revolution" (Gene Sharp: Cách khởi sự cách mạng), sẽ được trình chiếu vào mùa xuân 2011

http://www.bbc.co.uk/vietnamese/world/2011/02/110221_gene_sharp.shtml